

Bemærkninger til lovforslaget

I. Almindelige bemærkninger

1. Baggrunden for lovforslaget

Læreruddannelsen i Danmark har i mange år været henlagt til statsseminarier eller anerkendte statsstøttede private seminarier, og læreruddannelsen har siden 1857 været reguleret af ret detaljeret lovgivning. Undervisningen foregår for tiden på 10 statsseminarier og 19 private seminarier. Uddannelsesreglerne findes i lov nr. 235 af 8. juni 1966 om uddannelse af lærere til folkeskolen. De lærere, der har eksamen i henhold til uddannelsesloven, opfylder uden videre betingelserne i folkeskolelovens § 27, hvorefter en lærer for at kunne varetage undervisning i grundskolen og i 10. klasse skal have gennemført uddannelsen til lærer i folkeskolen eller anden læreruddannelse, der er godkendt af undervisningsministeren i denne henseende.

Ved siden af denne anerkendte seminarieuddannelse har der altid eksisteret en uddannelse af lærere uden for folkeskolen, dvs. til friskoler, højskoler og efterskoler. Allerede Chr. Kold forberedte på højskolerne i Dalby (1852–62) og Dalum (1862–70) de dygtigste af eleverne til friskolelærere. Ved Kolds død i 1870 videreførtes den frie læreruddannelse på Askov Højskole. I 1902 oprettedes den første egentlige uddannelsesskole for friskolelærere i tilknytning til Ringe Fri- og Efterskole. Denne skole lukkede i 1915, og dens afløser blev Elbæk Lærerskole, der var i virksomhed 1917–64. Det var karakteristisk for de her omtalte skoler, at den uddannelse, de gav, var meget kortvarig. Endvidere var skolerne ikke undergivet offentligt tilsyn eller krav om eksamen.

For tiden findes læreruddannelser, der ikke eller kun delvis følger læreruddannelsesloven, på Den Frie Lærerskole, Ollerup, og Det Nødvendige Seminarium, Tvind. Disse to læreruddannelsesinstitutioner arbejder i øvrigt med vidt forskelligt sigte. Den Frie Lærerskole har videreført traditionen fra de koldske skoler og Askov, Ringe og Elbæk skolerne, og den uddanner således lærere til friskoler, højskoler og efterskoler (frie skoler). Ud-

dannelsen slutter uden eksamen, og det undervisningsministerielle tilsyn er stærkt begrænset. Det Nødvendige Seminarium derimod har til formål at uddanne lærere til folkeskolen. Uddannelsen omfatter derfor alle fag, som indgår i læreruddannelsen, og uddannelsen afsluttes med en eksamen, for hvilken der udstedes et eksamensbevis, der svarer til det bevis, som udstedes efter lærereksamen ved de almindelige seminarier.

2. Den Frie Lærerskole, Ollerup

a. På baggrund af, at den læreruddannelse, som var henlagt til de hidtidige frie lærerskoler, var så kortvarig, opstod allerede i 1942 og 43 tanker om en egentlig lærerskole for de frie skoler. Under Dansk Friskoleforening nedsattes et udvalg med repræsentanter fra de tre frie skoleformer. Udvalget nåede imidlertid ikke til noget resultat. Der blev iværksat lærerskolevirksomhed på Kerteminde Folkehøjskole og Vestbirk Folkehøjskole, men disse virksomheder havde ikke nogen lang levetid.

Da højskolen i Ollerup var kommet i vanskeligheder og derfor blev udbudt til salg, lykkedes det udvalget at erhverve skolen, og udvalget etablerede sig på den tidligere Ollerup folkehøjskole i 1949 som Den Frie Lærerskoles bestyrelse. Udvalget ansatte daværende højskolelærer Jørgen Bøgh som lærerskolens første forstander.

b. Uddannelsen er 5-årig, hvoraf 1 år i sin helhed anvendes til praktik. Hver årgang er på ca. 45 elever, således at det samlede antal hjemmевærende elever ved lærerskolen er 180.

Undervisningsplanen bliver til ved et samarbejde mellem skolens styrelse, forstander, lærere og elever.

c. Skolen er en *selvejende institution*, der ejer den ejendom, hvorpå skolens bygninger er opført, et areal på ca. 5 ha. Ansvar for Den Frie Lærerskoles ledelse påhviler skolens *tillidsmandskreds*, der bl. a. består af mellem 50 og 80 medlemmer, der *vælges* for en fireårig periode. Det daglige tilsyn varetages af *styrelsen*, der består af tillidsmandskredsens formand og 6 af denne kreds valgte medlemmer. *Forstanderen* ansættes af styrelsen